

MĚSTSKÁ KNIHOVNA DAČICE

Pantočkova ul. 89, tel.: 384 422 397

2018 – 150 let od založení čtenářského spolku Dyje, 125 let od založení veřejné knihovny

K O M E N T Á Ř

k ročnímu výkazu o knihovně za rok 2016

Městská knihovna Dačice je univerzální veřejnou knihovnou zřízenou Městem Dačice. Je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí pro část okresu Jindřichův Hradec. Podrobný komentář ke standardům výkonu regionálních funkcí za rok 2016 je zpracován samostatně.

Činnost a služby knihovny byly zaměřeny na následující priority:

Moderní služby – komunitní knihovna – inovace, otevřenost, celoživotní vzdělávání

Trvale prosazujeme potřebu větších prostor (podle standardů 600 - 800m², skutečnost 250 m², s letní čítárnou 350 m²). Hlavním úkolem knihovny je soustavně zlepšovat služby a budovat komunitu. Jsou to místa, která jsou otevřena všem bez rozdílu a mohou poskytovat bezpečný a neutrální prostor pro realizaci celé škály občanských aktivit na lokální úrovni.

PRIORITY

- ✓ S webovými stránkami na doméně www.mkdac.cz jsme vyhráli celostátní kolo soutěže **BIBLIOWEB 2016** v kategorii měst do 15 tisíc obyvatel. Diplom a finanční dar na nákup techniky jsme za účasti místostarosty, webmastera a předsedy SKIPu přebírali na celostátní konferenci Internet ve státní správě a samosprávě v Hradci Králové.
- ✓ Průběžně a trvale zajišťujeme fungování a propagaci **on-line služeb knihovny** (využívání online katalogů, čtenářská konta, e-knihy, elektronický výpůjční protokol – **12.314 návštěvníků** online služeb za rok 2016. **Začali jsme s realizací projektu KOMUNITNÍ ZAHRADY I** – doplnění a oživení prostoru letní čítárny, vybavení, akce pro celou rodinu – hudba, divadelní představení, dílny
- ✓ Realizovali jsme **průzkum spokojenosti uživatelů se službami knihovny**
- ✓ Doplnili jsme **společenské hry a tematické kufříky, půjčujeme e-knihy.**
- ✓ Realizovali jsme druhý ročník projektu **NOC LITERATURY.**
- ✓ **Hledali jsme se zřizovatelem sklad pro knihy** – uvolnit prostor v oddělení pro dospělé, výhledově opravit stávající sklad knih tak, aby mohl sloužit jako komunitní prostor pro akce a vzdělávání. Trvale sledujeme osud a cestu Návrhu stavebního programu Měk Dačice (září 2015) – uvažuje se o rekonstrukci části Göthova domu pro novou knihovnu.

PROJEKTY 2016:

- Organizovali jsme a zprostředkovali kulturní a vzdělávací programy se vztahem ke knize a k rozvoji komunity. Propagujeme četbu zejména u dětí a mládeže a aktivně podporujeme čtenářskou gramotnost realizací aktivit zaměřených na práci s knihou.
- **Komunitní zahrada I** – doplnění vybavení, programy – divadlo Krapet Brno a dramatizace Trnkovy zahrady, Vladiojna La Chia – Vladibajky, kapely ze zdejší ZUŠ, Včelí medvídci, písničky pro děti, dílny aj.
- Účastníme se celostátních knihovnických akcí: **Březen – Měsíc čtenářů či Týden knihoven.** Jsme partnerem Zdravého města Dačice (Dny zdraví), v knihovně je konzultační středisko **virtuální univerzity třetího věku** České zemědělské univerzity, připojujeme se k zajímavým projektům, např. **happening Českých center** – Noc literatury ad.
- **SEJDEME SE V KNIHOVNĚ** - autorská čtení, přednášky, cestovatelé, ochrana životního prostředí, beseda ke knížce D. J. Žák – Návrat krále Šumavy, J. Rejžek - Kaleidoskop),

pořady pro Dům s pečovatelskou službou, výstavy v minigalerii na schodech (vítězné práce v soutěži FCC: Dačice – město snů, práce dětí ze ZŠ v Dačicích, práce žáků ZUŠ Dačice, aj.)

- **Vzdělávání** - základy práce s PC, individuální konzultace, virtuální univerzita třetího věku (vu3v),
- **Knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké** – zájem o službu stoupá, ve fondu máme celkem 592 zvukových knih, jejich výpůjčky jsou jediné, které jdou nahoru
- **Přispívali jsme svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR a podíleli se na zpracování národního souboru autorit.**
- **DĚTSKÉ ODDĚLENÍ – Lovci perel** – III. ročník, vyhodnocení – akce Krámek Lovců perel (9. 12. 2016), Škola naruby aneb **Celé Česko čte dětem** (Dramatický soubor ZŠ Slavonice – O statečném Zebovi), **Už jsem čtenář aneb Knížka pro prvňáčka, pasování** na rytíře řádu čtenářského (ve spolupráci s Tyláčkem a St. zámek v Dačicích), **besedy o knihách a lekce knihovnicko-informační výchovy pro základní školy**, návštěvy dětí ze speciální školy. Besedy a autorské čtení: Libor Balák a V. Vydra. Recitační soutěže škol v knihovně. Dopoledníček – divadelní soubor Tyláček zdramatizoval knížku My, vrabčáci a představil ji žákům prvního stupně ZŠ v Dačicích. Nová akce knihovny – vždy poslední pátek v měsíci – Z pohádky do pohádky: společné čtení a tvoření s pohádkami.
- Dětské oddělení má na webu knihovny své stránky: <http://www.mkdac.cz/detske/>
- **Standardy a benchmarking** – většinu ukazatelů splňujeme s výjimkou plochy a studijních míst pro uživatele.

		Standard/benchmarking - medián	Dačice
Knihovní fond	Obnova knihovního fondu – KF - (částka v Kč na obyvatele na nákup KF za rok)	30-45 Kč	34,- Kč
Studijní místa	Studijní místa pro uživatele knihovny	20 až 28	20
Knihovna	Plocha knihovny určená pro uživatele	Nejméně 60m ² na 1000 obyvatel	43 m
	Provozní doba knihovny pro veřejnost	28 – 40 hodin týdně	34
Webová stránka	Vlastní webová stránka knihovny	ANO	ANO
Uživatelé do 15 let	% uživatelů do 15 let z celkového počtu uživatelů	30,71%	34,8%
Čtenáři	Registrovaní čtenáři - % z obsluhované populace	14,70%	17,5

I. KNIHOVNÍ FOND

	Stav k 31. 12. 2015	Přírůstky 2016	Úbytky 2016	Stav k 31. 12. 2016
Vlastní fond MěK	30 841	1 589	2 362	30.068 k. j.
Fond RF	8 726	528	206	9 048
Fond Měk celkem	39 567	2 117	2 568	39 116 k. j.
Obrat KF	2,48			1,68
Fond neprofi	25 625	307	425	25 507 k. j.
Sumář celkem	65 192	2 424	2 993	64 623 k. j.

- **Knihovní fond městské knihovny** se skládá z fondu knih, zvukových knih, periodik a CD-ROMů. Osmým rokem jsme budovali fond **ZVUKOVÝCH KNIH (592 sv. ZK)**. Důležitým dílčím fondem je **fond regionální literatury**. Knihovní fond knih je tvořen fondem městské knihovny včetně fondu poboček a výměnným fondem pro obsluhované základní knihovny.
- Na nekomerční tituly české literatury využíváme dotaci Česká knihovna.

- Odepsali jsme knihy nenalezené po revizi knihovního fondu knih a brožur. Příští revize – rok 2020.
- **Prostředky na doplňování knihovního fondu** novými tituly se mírně zvyšují. Čtenáři požadují především novinky, ze starší produkce trvá zájem o doporučenou četbu.
NEDOSTATEK PROSTOR NAVÍC NEUMOŽŇUJE VÝRAZNÉ ROZŠÍŘOVÁNÍ FONDU, KNIHY NENÍ KAM DÁVAT. Při doplňování využíváme nejrůznějších slev, nákup přes internet, který jednoznačně převažuje nad ostatními (internetová knihkupectví Kosmas, Portál aj.), zlevněné knihy, místní knihkupectví.
- **Přírůstky knih a brožur:** do fondu městské knihovny přibýlo **1.493 knih a 96 ZK**. Průměrná **cena knihy 2016 je 152,- Kč**, (155,-Kč/2010 a 2011, 182,-Kč/2009, 143,- Kč/2007, 2012/166,- Kč, 177,- Kč/2013, 177,-Kč/2014, 145,- Kč/2015). Náklady na nové knihy: 222.652,- Kč (bez výměnného fondu), cena celkem: 351.942,- Kč. Takže slevami a poskytovaným rabatem jsme ušetřili 129.290,- Kč.
- Knihy zpracováváme podle katalogizačních pravidel RDA (Resource Description and Access) s využitím sdílené katalogizace z internetu. Pravidla RDA neznamenaají žádné zjednodušení práce pro knihovníka, ba naopak – záznam se všemi náležitostmi nabývá nebývalé délky a prodlužuje se čas potřebný ke zpracování. Za předepsaný pramen popisu je považován celý dokument.
- Knihovna používá knihovní systém Clavius, od roku 2008 se podílíme na zpracování národního souboru autorit a využíváme sdílenou katalogizaci z NK ČR, čímž se zlepšuje kvalita katalogizačních záznamů.
- **Odpisy:** v roce 2016 byly odepisovány především opotřebované, špinavé a poškozené tituly a to především ze skladu. Z výměnného fondu byly vyřazovány opotřebované knihy a knihy s koncem monopolu (sdružené prostředky obcí, starší tituly převedeny do fondu obecních knihoven).
- **Výměnný fond** – krajská dotace na nákup fondu v rámci regionálních funkcí umožňuje dostatečné doplňování tohoto fondu nákupem knih a periodik. Rovněž díky sdruženým prostředkům obcí byl tento výměnný fond významně rozšířen – o 528 svazků.
- **Pobočky:** knihovna se stará celkem o 5 poboček (Bílkov, Dolní Němčice – přestěhování do suchých prostor, Chlumec- výměna okna a dveří, vymalování, připojení na internet, Malý Pěčín, Velký Pěčín). Knihovníci půjčují 1 hodinu týdně - Chlumec, Malý Pěčín a D. Němčice – 1,5 hod., Bílkov, Velký Pěčín – 2 výpůjční hodiny týdně). Připojení 4 poboček na Internet hradí knihovna ze svého rozpočtu, v roce 2016 byla připojena firmou Star-net pobočka v Chlumu, připojení 2 roky zdarma. Knihy a periodika si knihovníci doplňují a vyměňují prostřednictvím výpůjček z fondu knihovny. V roce 2016 pokračovala roční výpůjční doba na knihy půjčované na pobočky, což ovšem mělo za následek snížení počtu prolongací výpůjček v ročním výkazu. Vlastní fond poboček je uložen v Claviu. Do fondu, který převážně koluje po pobočkách, bylo nakoupeno 82 svazků, tituly, které již obešly všechny pobočky, byly zapsány do kmenových fondů PO (nejvíce - D. Němčice – 102 knih a Chlumec – 109 knih).

II. UŽIVATELÉ

Městská knihovna	2013	2014	2015	2016
Počet návštěvníků - celkem	48 001	22 620	35 679	22 969
	S Carmen	Bez Carmen	S Carmen	Bez Carmen
Z toho uživatelé internetu	920	1 065	453	550
Počet čtenářů	1460	1 424	1 372	1 294
Z toho do 15 let	518	533	498	450
% uživatelů z počtu obyv.	19,1	18,8	18,3	17,5
% dětí do 15 let z počtu čtenářů	35,5%	37,4%	36,3 %	34,78%
Virtuální návštěvy webové stránky	8 933	9 170	9 708	9 152
Region				
Návštěvníci neprofi	10 082	8 083	6 934	6 010
Čtenáři neprofi	597	605	631	566

Sumář – návštěvníci celkem	37 562	65 475	42 608	28 979
Sumář – čtenáři celkem	1 873	2 029	2 003	1 860

- **Výborná je možnost stáhnout si fond knihovny do tabletu či mobilu.**
- Stále klesá počet uživatelů internetu v knihovně, což je způsobeno jeho masivním rozšířením do domácností a škol. V knihovně je přístup na wifi, čehož uživatelé využívají, ale nikde se neevidují.
- **Počet registrovaných čtenářů v městské knihovně se stále drží v rozmezí 1 200 až 1 300 čtenářů.** Sice je to 17,5% občanů města včetně místních částí, ale zde máme stále rezervy a bude nutné systematicky hledat nové čtenáře. Stále je a bude nutné „bojovat“ o dětského čtenáře, o děti zavalené často jednodušší a lákavější nabídkou, i když povrchní a nekvalitní. Knihovnu hodně navštěvují maminky s dětmi již od batolecího věku, což je skvělé. Knihovnu navštěvuje v reálu více občanů, ale tím, že nemáme zavedené rodinné či skupinové registrace, řada z nich služby knihovny využívá, ale např. manželé na jednu průkazku, rodiče s dětmi, sourozenci, spolužáci – jeden registrovaný čtenář, několik návštěvníků.
- **Virtuální přístupy do knihovny ukazují na nutnost věnovat trvalou pozornost webovým stránkám.** Virtuální návštěvy webové stránky a především využívání online katalogu a online služeb jsou důležitým ukazatelem činnosti knihovny. Hledání v online katalogu knihovny se stalo běžným standardem, podporujeme jeho znalost individuálními knihovnicko-informačními lekcemi při zápisu každého čtenáře.
- I v roce 2016 se metodika v rámci regionálních funkcí věnovala plnění standardů pro výkon regionální funkce knihovny, včetně aktualizací webových stránek obsluhovaných knihoven. Jejich návštěvníci na nich najdou vedle výpůjční doby, služeb, historie, či fotografií z akcí také nové knihy, které je možné si v knihovně půjčovat. Metodika se dále snaží umístit odkazy na tyto stránky na weby obcí, linky na weby obcí jsou na webu mikroregionu.

III. VÝPŮJČKY

	Výpůjčky 2013	Výpůjčky 2014	Výpůjčky 2015	Výpůjčky 2016
Výpůjčky Měk	77 559	75 530	66 548	62 352
Počet výpůjček na 1 obyvatele	10,1	9,9	8,9	8,4
Počet výp. na 1 registr. uživatele	53,1	53	49	48
Náklady na KF v Kč na 1 obyvatele	37 Kč	38 Kč	39 Kč	39
Náklady na KF v Kč na 1 výpůjčku	3,68	3,77	4,48	4,72
Výpůjčky neprofi	15 001	15 154	14 821	13 215
Výpůjčky celkem – sumář všech ZK	92 550	90 684	81 369	75 567

- ✓ **Počet výpůjček klesá, lidé méně čtou. Nepůjčí si tolik knížek jako dříve, více se rozmýšlejí. Půjčují si méně periodik a méně si výpůjčky prodlužují.**
- ✓ Klesají výpůjčky dětských čtenářů, což je velice nemilé a knihovny stále hledají způsoby, jak tento trend zastavit. Školní knihovny základních škol byly doplněny velkým množstvím titulů z evropských fondů a především žáci druhého stupně ZŠ buď využívají tyto fondy, nebo méně čtou, SNIŽUJE SE ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST, což je velice nemilé.
- ✓ Ještě stále se projevuje změna prolongací výpůjček knih z kmenového fondu knihovny na pobočky. Byla u nich prodložena výpůjční doba z jednoho měsíce na celý rok.
- ✓ Dále má vliv půjčování tematických kufříků, protože v každém kufříku jsou 3-4 knihy, které si dříve čtenáři půjčovali samostatně, dnes je to jedna výpůjčka = jeden kufřík.
- ✓ Výpůjčky periodik jsou sledovány a uváděny zvlášť a nepřipočítávají se k výpůjčkám naučné literatury, tvoří 15% výpůjček. Prolongace tvoří 25% všech výpůjček (34,2% roce 2014, 27% v roce 2015).
- ✓ Pracovnice městské knihovny zajišťovaly ve všech odděleních komplexní knihovnické služby: výpůjční, informační, bibliografické, rezervační a reprografické. Knihovní systém Clavius.
- ✓ Knihovní systém Clavius mají rovněž obsluhované základní knihovny: Budeč, Dešná, Třebětice, Velká Lhota, Volfířov, Písečné, Český Rudolec, Cizkrajov a Staré Hobzí.
- ✓ Největší počet z vypůjčených knih tvoří beletrie pro dospělé, procenta výpůjček periodik se výrazně nemění, co je nepříjemné, že klesají výpůjčky naučné literatury (literatura ke studiu - vše je na internetu na webech příslušných škol, čtenář zjistí v katalogu, že knihu nemáme, do knihovny již nepřijde – ztrácí se nám zpětná vazba, co konkrétně našim čtenářům chybí a co by bylo potřeba do fondu doplnit.

- ✓ Dostatek prostředků na doplňování novými knihami především v regionálních službách umožňuje dostatečný výběr a nabídku čtenářům na vesnicích.

IV. DALŠÍ ÚDAJE

	2013	2014	2015	2016
Meziknihovní výpůjční služba – z jiných kn.	140	103	107	130
Výměnné soubory	115/ 5962 sv.	123/ 6141 sv.	110/5108 sv.	112/5284 sv.
Poradenská činnost - RF	65	91	70	65
Vzdělávání knihovníků	9	6	7	3
Kulturní akce - Měk	75	85	76	85
Kulturní akce - neprofi	20	12	20	13
Kulturní akce - sumář	95	97	96	98
Plocha kn. pro uživatele - Měk	350 m2	350 m2	350 m2	350 m2
Plocha kn. pro uživatele - neprofi	807 m2	807 m2	807 m2	802 m2
Plocha kn. pro uživatele - sumář	1 157 m2	1 157 m2	1 157 m2	1 152 m2

- ✓ **Trvá zájem o vzdělávací akce** – základy ICT (individuální zájemci, přednášky, lekce knihovnicko informační výchovy, **virtuální univerzita třetího věku** – zvyšuje se počet studentů. Pravidelná je spolupráce se školami v místě, knihovna se zapojila do řady celostátních knihovnických i celoměstských kulturních akcí (Březen – měsíc čtenářů, soutěže v dětském oddělení, lekce informatiky (ZŠ, Spec. škola, ISŠTO, SOUZ, Gymnázium) a besedy na nejruznější témata pro školy (Moje město Dačice, Ilustrace a ilustrátoři aj.), Týden knihoven, v letní čítárně se v případě dobrého počasí odehrávají programy pro děti, **autorská čtení** - spisovatelé – D. J. Žák, V. Vydra, L. Balák, ... přednášky – zdraví, cestování, oživení prostoru zahrady a letní čítárny – projekt KOMUNITNÍ ZAHRADA I aj.
- ✓ **Pobočky (PO):** všechny pobočky jsou připojeny na internet a poplatky za toto připojení jsou hrazeny z rozpočtu knihovny, všechny pobočky jsou vybaveny počítačem - Bílkov, D. Němčice, Chlumec, M. Pěčín, V. Pěčín. Nejlepších výsledků dosahuje PO v Bílkově a Velkém Pěčíně.
- ✓ **Regionální služby:** uskutečněno 26 metodických návštěv, 65 konzultací, revize a aktualizace fondů – 3 obecní knihovny, informační lekce, vzdělávání, doplňování a zpracování výměnného fondu. Automatizace větších obecních knihoven, doplňování webových stránek vytvářených pomocí šablony. Pomoc při organizaci akcí, jednání s obcemi.
- ✓ **Počet studijních míst** je nízký a **je limitován prostorovými omezeními**. Počet počítačů pro uživatele: 3 v odd. pro dospělé, 3 v odd. pro děti plus počítače na pobočkách - 5. Na Internet je knihovna připojena pevnou linkou, která vyhovuje, ale není příliš rychlá (radiový spoj). Společná linka s městem.
- ✓ **Městská knihovna převážně splňuje standardy knihovnických a informačních služeb** (s výjimkou prostorových možností) a **atest pověřené knihovny**. Městská knihovna se od roku 2008 účastní projektu **Benchmarking knihoven**.

V. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

- ✓ **Webové stránky městské knihovny** byly v roce 2015 vytvořeny nové – 3. verze. Jedná se vlastně o dva weby – pro dospělé a pro děti. Aktualizaci stránek zajišťuje ředitelka, část pro obsluhované knihovny metodička. Stránky jsou průběžně aktualizovány. **Rozšiřují se služby a prvky webu 2.0. Se stránkami jsme vyhráli celostátní soutěž o nejlepší weby knihoven – Biblioweb 2016.**
- ✓ Zakoupením katalogu Carmen jsme nabídli našim čtenářům a uživatelům další možnosti přístupu k fondu – výpůjčky e-knih.
- ✓ Webové stránky obecních knihoven jsou na webu městské knihovny – šablona z knihovny Hradec Králové – domény webk nebo wz – aktualizuje metodička. Weby jsou zdarma do 500 obyvatel a fungují. Informace o obsluhovaných knihovnách jsou i na webech příslušných obcí.
- ✓ Od roku 2009 má knihovna zakoupený modul pro další fond, tzn., že knihovníci z obsluhovaných knihoven si mohou vybírat pouze ve výměnném fondu a nemate je celý fond.

VI – VIII ZAMĚSTNANCI, PŘÍJMY, VÝDAJE

1. Městská knihovna Dačice hospodařila podle schváleného rozpočtu (příspěvek města – 2.310.000,- Kč, krajská dotace, příspěvky obcí, vlastní příjmy).
2. Dotace na regionální funkci knihovny – 348.000,- Kč, grant Česká knihovna – 9.208,- Kč, příspěvky obcí na nákup výměnného fondu – 67.720,- Kč.
3. **Městská knihovna:** ředitelka (Mgr. Zdeňka Chadimová, FF UK Praha, 1 úvazek), oddělení pro dospělé (Marie Pykalová, Střední knihovnická škola Brno, 1 úvazek), oddělení pro děti (Štěpánka Krebsová, SZŠT, 0,625 úvazku). Pobočky MěK v místních částech města Dačice, oddělení pro dospělé, pobočky (Bc. Pavla Albrechtová), účetní (Miloslava Slavíková, 0,30 úvazku). **Regionální služby:** Miloslava Slavíková, 0,70 úvazku – hrazeno z krajské dotace.
4. Průběžně byla prováděna kontrola čerpání finančních prostředků na jednotlivých položkách rozpočtu a byly koordinovány nákupy v souladu s čerpáním a se stanovenými limity.
5. Knihovna fungovala patnáctým rokem jako pověřená knihovna pro výkon regionálních funkcí, na výkon této funkce získává důležitou krajskou dotaci.
6. Knihovna má ucelený a funkční systém vnitřních směrnic.
7. Kontrola VZP a CSSZ v J. Hradci (odvody sociálního a zdravotního pojištění) - v pořádku.
8. Hospodaření knihovny v roce 2016 skončilo zlepšeným výsledkem hospodaření ve výši 68.638,86 Kč. (což se skládá z úspory energií – vázané prostředky - a dalších úspor).

V Dačicích 20. února 2017

Mgr. Zdeňka Chadimová, ředitelka

Obrazová příloha – knihovna 2016 – výběr z akcí

Vyhráli jsme BIBLIOWEB 2016 	Děti ze ZŠ Budiškovice se v naší knihovně chystají k recitační soutěži
Jan Rejžek a jeho Kaleidoskop	Ilustrátor Libor Balák pro školáky

o ilustraci

Celé Česko čte dětem

Vu3v – pokračujeme

Prvňáci – recitační soutěž

Noc literatury

David Jan Žák – autorské čtení

Dopoledníček aneb Knížka pokaždé jinak – Tyláček

Dačice – moje město snů – výstava

Básník a peletonolog Ladislav Zedník

Čtenářské hry nakladatelství Thovt

Pasování druháků na rytíře řádu čtenářského na Státním zámku

Sumatra a palma olejná

Krámek Lovců perel

Opravená pobočka Měk
v Dolních Němčicích

Soutěž na facebooku knihovny – selfie
s knihou

Z pohádky do pohádky

Děti jsou v knihovně často

Komunitní zahrada – vybavení

Komunitní zahrada – akce

Listování – scénické čtení v komunitní zahradě

Veršovánky M. Havlíkové – prezentace

Programy v komunitní zahradě

Jak se dělá komiks – V. Vydra

Písničky pro děti

O bylinkách – paní A. Schlosserová
Dny zdraví – se Zdravým městem
Dačice

